

**AL DIRECTOR GENERAL D'EMERGÈNCIES I INTERIOR DE LA COMUNITAT
AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS**

**Al·legacions de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears
al Projecte de Decret pel qual es crea la Medalla al Mèrit de Protecció Civil
de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i es regulen els criteris pel seu
atorgament**

En el Butlletí Oficial dels Illes Balears (BOIB), de data 25 d'agost de 2020, en la Secció V. Anuncis, amb el número 7719, es va publicar l'anunci de Tràmit d'informació pública de el Projecte de decret pel qual es crea la Medalla al Mèrit de Protecció civil i es regulen els criteris per a la seva concessió, posant-lo a disposició de les persones interessades durant un termini de vint dies hàbils a comptar de l'endemà de de la publicació de l'anunci al BOIB.

La Llei 16/2016, de 9 de desembre, va crear l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears, que té, entre d'altres funcions, la de fomentar els valors i principis d'ètica pública i d'integritat, assessorar i formular propostes i recomanacions al Parlament de les Illes Balears, al Govern de les Illes Balears i als òrgans de govern dels consells insulars, dels municipis i de la resta de les administracions públiques de l'àmbit territorial de les Illes Balears i dels ens que en depenen o s'hi vinculen amb l'objecte d'adoptar mesures de prevenció i lluita contra la corrupció o dur a terme estudis i anàlisis de riscos. La comissió d'afers Institucionals i Generals del Parlament de les Illes Balears, en sessió del dia 21 de desembre de 2018, va aprovar el seu Reglament de funcionament i règim interior, amb la finalitat de fomentar els valors i principis d'integritat, objectivitat, imparcialitat i dedicació al servei públic. En la seva virtut, es va dictar, per aquesta Oficina, la Instrucció 6/2019, de 30 de desembre, per la qual es van aprovar les Directrius generals d'actuació per a l'any 2020, i en el seu apartat 2.5, en matèria de formació i gestió del coneixement, es va establir com a actuació prioritària la de l'anàlisi i estudi de la normativa autonòmica i local en fase d'exposició pública per a formular recomanacions en matèria de probitat, d'ètica pública i d'integritat.

Així doncs, les al·legacions que es passen a formular tenen com a missió principal complir amb la funció que és competència de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears d'acord amb la Llei 16/2016, de 9 de desembre, i normativa de desenvolupament, per tal d'enfortir la integritat de les institucions i dels servidors públics.

En aquest marc, les consideracions que s'expressen tot seguit són essencialment observacions breus de caràcter tècnic i reflexions sobre algunes previsions de la proposta projectada que, al parer de l'Oficina, són centrals per tal de reforçar la integritat pública i la prevenció de possibles conductes fraudulentas o irregulars. I tot això amb la voluntat de

C/. Alfons el Magnànim, 29, 2°-1^a.
07004 Palma de Mallorca
Tel. 871 90 50 66
direccio@oaib.es

prestar servei a la Direcció General d'Emergències i Interior en aquest tràmit d'informació pública sobre aquesta proposta.

A manera d'avertiment previ es vol deixar constància que no s'ha fet una anàlisi exhaustiva de la proposta, sinó que s'ha centrat i limitat l'estudi d'aquelles qüestions que es consideren nuclears per tal de reforçar la integritat en l'atorgament de la Medalla al Mèrit de Protecció Civil amb què es reconeix l'honor i distinció a les persones físiques o jurídiques.

PRIMERA.- CONSIDERACIONS PRÈVIES

En primer lloc, es vol destacar l'especial importància que han de tenir l'ètica i la integritat públiques en la important funció del dret premial, com una branca del dret públic que regula el règim de concessió d'honors i distincions, ja que les distincions són una manifestació de l'activitat administrativa per fomentar els mèrits i virtuts per estimular comportaments beneficiosos per als interessos generals.

L'ètica pública no té com a objecte un coneixement tècnic i normatiu, sinó l'assumpció de certs valors que permetin a l'individu distingir entre el que es pot fer i el que s'ha de fer, entre el que és correcte i el que no. Es troba indubtablement vinculada a l'esforç personal de l'agent, a la seva virtut i principis, i a la concepció de la funció com a servei al ciutadà. El compliment de les pautes i principis ètics enforteix la confiança de la ciutadania en les institucions i en la integritat de les organitzacions públiques, de manera que la seva observança resulta ineludible per a una gestió íntegra, transparent i responsable.

En els últims anys s'ha anat forjant sobre aquesta matèria, tot un bloc de coneixement des de diferents àmbits (acadèmic, governamental, societat civil, organismes internacionals, etcètera) materialitzat en tota classe de diagnòstics, investigacions, eines, normes i estratègies de lluita contra la corrupció i promoció de la transparència, col·locant a l'ètica pública en un destacat lloc en les agendes dels estats i organismes internacionals, sorgint en paral·lel nombroses organitzacions de la societat civil que controlen als seus governs i propugnen canvis en favor d'una major honestedat en la gestió pública. En aquest sentit, trobem publicacions de diverses organitzacions (com Transparència Internacional) i informes del Grup de Països del Consell d'Europa contra la Corrupció (GRECO), o l'existència de regulació específica en diferents parlaments de l'àmbit europeu, estatal i autonòmics.

Dins de les normes d'ètica pública, adquireixen suma rellevància les disposicions sobre conflictes d'interessos, el principal objectiu de les quals és preservar la imparcialitat dels qui exerceixen funcions públiques i evitar que aquests es serveixin d'aquestes funcions en benefici particular seu o de tercers.

SEGONA.- NECESSITAT D'ACLARIR AL MÀXIM LES CIRCUMSTÀNCIES MEREIXEDORES DE LA CONCESSIÓ DE LES MEDALLES

C/. Alfons el Magnànim, 29, 2°-1^a.
07004 Palma de Mallorca
Tel. 871 90 50 66
direccio@oaib.es

La primera mesura preventiva de les males pràctiques és comptar amb normes clares i precises respecte de les conductes que s'han d'observar en cada cas.

Al projecte de Decret que s'està informant seria convenient que la relació d'activitats mereixedores de l'atorgament de la medalla detallades a l'article 1, tingués una millor correlació amb les activitats citades als articles 4 a 6, encara que s'és conscient de la dificultat de detallar els requisits que han de reunir determinades accions que s'han de distingir amb honors.

Així, a l'article 1 es contempla la "*protecció de persones i bens que es puguin veure afectades per situacions d'emergència en els casos de greu risc, catàstrofe o calamitat pública*", que pareix que es relaciona amb l'expressió "*casos excepcionals d'actes d'heroisme*" de l'article 4, però no queda clar del tot.

Per altra banda, a l'article 1 es contempla "*la realització d'accions singulars que impliquin risc notori o solidaritat excepcional, col·laboració singular amb les autoritats competents (...) o cooperació altruista amb aquestes*", que tampoc es correspon exactament amb les expressions de l'article 5 "*d'actes de solidaritat i col·laboració més enllà de l'esperable*" o 6 "*actes de cooperació institucional*".

Per garantir la màxima objectivitat i transparència en la concessió de les medalles, els articles 4 a 6 haurien d'estar perfectament relacionats amb el contingut de l'article 1, i amb major detall si fos possible.

TERCERA.- LA TRANSPARÈNCIA EN LA PRESA DE DECISIONS

D'acord amb el contingut de l'article 9.9, "*Les deliberacions en el si de la Comissió d'Emergències i Protecció Civil seran secretes i totes les decisions s'han de prendre per majoria dels assistents*", una vegada que l'Instructor hagi elevat a la mateixa l'Informe / Proposta sobre les candidatures presentades.

El Preàmbul de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, afirma que la transparència, l'accés a la informació pública i les normes de bon govern han de ser els eixos fonamentals de tota acció política. Només quan l'acció dels responsables públics se sotmet a escrutini, quan els ciutadans poden conèixer com es prenen les decisions que els afecten, o sota quins criteris actuen les nostres institucions podem parlar de l'inici d'un procés en el qual els poders públics comencen a respondre a una societat que és crítica, exigent i que demana participació dels poders públics. Així mateix, la Llei 4/2011, de 31 de març, ens diu que l'exercici de la gestió pública ha d'incloure la transparència, tant en l'adopció de decisions com en el desenvolupament de l'activitat pública.

La Comissió referida a l'article 9.9 del projecte, és un òrgan col·legiat i, com a tal, està subjecte als preceptes continguts en la Llei 40/2015, de règim jurídic del Sector Públic, que en els seus articles 18 i 19 fa referència a les actes (article 18) i competències del President i membres de l'òrgan col·legiat (article 19). Així, d'una banda, d'acord amb

C/. Alfons el Magnànim, 29, 2°-1^a.
07004 Palma de Mallorca
Tel. 871 90 50 66
direccio@oaib.es

el primer dels articles, de cada sessió que tingui l'òrgan col·legiat s'aixecarà acta pel secretari que especificarà, entre altres aspectes, els punts principals de les deliberacions, així com el contingut dels acords adoptats i, a més, que podran gravar-se les sessions que se celebrin, gravacions que s'han de conservar de manera que es garanteixi la integritat i autenticitat dels fitxers electrònics corresponents i l'accés als mateixos per part dels membres de l'òrgan col·legiat.

I, d'una altra, d'acord amb l'article 19.3.c) del text normatiu citat, els membres de l'òrgan col·legiat hauran d'exercir el seu dret a vot i formular el seu vot particular, així com expressar el sentit del seu vot i els motius que el justifiquen i, a més, que no podran abstenir-se en les votacions els qui per la seva qualitat d'autoritats o personal al servei de les Administracions Públiques, tinguin la condició de membres nats dels òrgans col·legiats, en virtut del càrrec que exerceixen.

Per altra banda, tot i que és cert que no hi ha previsió legal perquè el secretari de l'òrgan col·legiat reculli a l'acta el sentit del vot de cadascun dels seus membres, cert és també que tal aspecte no està prohibit per l'ordenament jurídic. Es tracta d'un tema de transparència i control democràtic de les institucions públiques que llança molta més llum sobre la integritat del procés de presa de decisió: qui va votar a favor, en contra o es va abstenir, sent rellevant conèixer el sentit del vot de cada un dels membres per incrementar el control, la integritat i la transparència sobre el funcionament d'aquest òrgan col·legiat, per exemple, a l'objecte de denunciar possibles incompliments del deure d'abstenció d'algun dels seus membres o la importància en el resultat final de la votació que hagi pogut tenir el vot favorable i determinant d'algun membre sotmès a cap causa d'abstenció.

En virtut de l'anterior, i per aclarir amb vista a la transparència del procediment administratiu que finalitzarà amb la concessió, o no, de la Medalla al Mèrit de Protecció Civil, caldria que els aspectes de les actes a redactar, amb el contingut legal previst, inclòs l'exercici del vot, vot particular, el sentit del vot i els motius que el justifiquen, quedés explicitat en l'article 9.9 de l'esborrany de decret.

Tot això per materialitzar, en el text de l'esborrany de Decret analitzat, els principis establerts tant en la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, com en la Llei 4/2011, de 31 de març, de bona administració i de bon govern de les Illes Balears.

QUARTA.- PREVISIÓ DE POSSIBLES CONFLICTES D'INTERÈS

La sensibilitat ciutadana creixent cap a la corrupció ha suposat també més consciència social pel que fa a les distorsions que els conflictes d'interès poden provocar en la presa de decisions dels professionals públics. La ciutadania espera que els professionals que assumeixen la responsabilitat d'actuar en el seu nom coneguin els límits del seu criteri o judici professional. Però en qualsevol situació de conflicte d'interès, el professional podria no donar la resposta adequada: aquest és el risc.

No gestionar adequadament els conflictes d'interès comporta perjudicis directes per a les persones que depenen o confien en els professionals en qüestió, però també per a les organitzacions a les que serveixen i, indirectament, per als col·lectius professionals als quals pertanyen. Les conseqüències immediates són :

- Deslleialtat de la confiança dipositada en aquesta persona.
- Pèrdua de la fiabilitat professional.
- Risc que l'interès sesgui efectivament el discerniment professional i la situació de conflicte d'interès es converteixi en un acte de corrupció.
- Perjudicis per a les organitzacions si no disposen de mesures preventives encaminades a detectar i respondre a aquestes situacions de conflicte d'interès.

Hi ha conflicte d'interessos quan es produeix una confrontació entre el deure públic i els interessos privats de l'empleat o responsable públic, és a dir, quan aquest té interessos personals que podrien influir indegudament sobre l'acompliment dels seus deures i responsabilitats .

Els conflictes d'interessos no són intrínsecament negatius. Es tracta de situacions que es produeixen en raó de la naturalesa social i econòmica de l'individu, que es relaciona amb altres persones i que posseeix interessos diferents dels públics que ha de tutelar. No obstant això, és imprescindible que siguin adequadament gestionats.

Tampoc impliquen la comissió d'una infracció, encara que és possible que una infracció al règim de conflictes d'interessos pugui constituir l'avantsala de la violació d'una norma.

Per tant, donada la important funció pública que l'atorgament de la Medalla suposa per reforçar la solidaritat i el respecte als altres, aquesta Oficina recomana introduir al Decret que qualsevol situació en què concorri conflicte d'interessos (en els termes previstos a l'article 23 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, sobre el Règim Jurídic del Sector Públic) d'algun membre de la Comissió d'Emergències i Protecció Civil amb alguna de les candidatures presentades s'haurà de declarar a l'instructor del procediment.

Després de ser conegut aquest fet, també s'haurà de preveure el procediment de substitució de la persona afectada pel conflicte d'interès.

Aquesta Oficina es posa a disposició de la Direcció General d'Emergències per avaluar qualsevol possible situació de conflictes d'interès que s'hagi declarat o respecte de la qual hi hagi algun tipus de sospita. Així mateix, recorda a la Direcció General d'Emergències que pot fer ús del simulador de conflictes d'interès que aquesta Oficina té publicat a la seva pàgina web: <https://simulador.oaib.es/index.php?idioma=CA>

CINQUENA.- QÜESTIONS DE DETALL

Per concloure, s'indiquen algunes qüestions de detall per si es volen tenir en compte en la tasca de revisió final de el text proposat:

- D'acord amb l'article 9.5 de l'esborrany de Decret "les sol·licituds, dirigides a la Direcció General d'Emergències i Interior es presentaran preferentment per via

electrònica", d'acord amb el que estableix la Llei 39/2015, de procediment administratiu comú.

No obstant, s'ha de tenir en compte el que s'estableix a l'article 16.4.b), c) i d) de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, segons el qual els documents que els interessats dirigeixin als òrgans de les administracions públiques poden presentar-se, també, a les oficines de Correus, en les representacions diplomàtiques o oficines consulars d'Espanya a l'estranger o en les oficines d'assistència en matèria de registres.

Amb la finalitat de facilitar la tramitació de sol·licituds de participació en el procés administratiu de concessió de la Medalla al Mèrit de Protecció Civil, s'estima convenient que en l'article 9.5 de l'esborrany de Decret es faci menció expressa a l'article 16.4 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre.

Document signat electrònicament (Reial decret 1671/2009, article 21.c), per Jaime Far Jiménez, Director.

Autenticitat verificable mitjançant el codi que apareix al marge.